

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, szerda 1913. május 28.

117. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatala! (telefonszám 229).
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1 em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hóra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Szemlélődés.

A tartalékosok segítése. — Amerikaiak Budapestén. — A horvát jogpárt kettészakadt. — A három éves katonai szolgálat Franciaországban.

A honvédelmi minisztérium a tartalékosok segítésére vonatkozó összeírást már elvégezte, megállapította a segítségre jogosultakat és azt, hogy milyen összegre tarthatnak számot. A segélyösszegeket a következőképpen határozzák meg: Budapesten 60—100 korona, a törvényhatósági városokban 40—80 korona, a rendezett tanácsú városokban 30—70 korona. A segítő összegeket egyszerűen, egyszersmindenkorra adják. A pénzügyminisztériumban most folyik a kiutalványozás munkája. A segítségre szoruló tartalékosok egyharmadrésze számára már megtörtént a kiutalványozás és előreláthatóan június elsejéig az egész munkát el fogják végezni. Kiutalványozták már a segítséget a Pestmegyében lakó tartalékosoknak és ezenfelül mintegy kétszázötven járás és város tartalékosainak. Kiutalványozták továbbá a budapesti tartalékosok — számszerint 1200 — számára a segítséget. A tartalékosokat az előjáróságok útján értesíteni fogják a kiutalványozás megtörténtéről és az előjárósági értesítés útján a budapestieknek az állampénztár, a vidékieknek az illetékes adóhivatal fogja kifizetni a segítséget. A segítségek összege meghaladja a

„A Tengerpart“ tárcája

Angyalka.

Ejjel egyedül ment haza a falu sáros kocsiján az adótiszt. Az agya illuminált volt s az arcá féhéren fénylett, mint a sötétben a nedves fa. Biztosan, egyenletesen emelgette lábait, hogy legalább önmagával hitesse el a józanságát. Az utolsó házikónál megállt, halálra megkopogtatta az ablakot, aztán neki-dőlt a falnak és várt.

— Mit mondjak neki — gondolta magában, amint ott állt és busan horgasztotta le a fejét. . . . Mindennap iszom s mindennap arra készülök, hogy megszököm. De egyedül már nem tudok innen elmenni. Ha Angyalka most kiugranék az ablakon, a hátamra venném s lefutnék vele az állomásra. És a nagyanyja csak akkor venné észre, hogy a picinyke madár elröpült, amikor már Pest felé járna a vonatunk. Azt mondom Angyalkának, hogy ma van itt az utolsó éjszakám. Holnapra meghalok, belesüllyesztem magam az ér feneketlen iszapjába, vagy fölékesítem az öreg erdő egyik fáját a magam elrongyolt testével. Ha akar, megment, ha nem sajnál, meghalok.

Majdnem összeroskadva gondolkozott. Fénytelenül bámult a nedves földre. Fáradtság lomhasztotta, a karja élettelenül lógott alá, csak az agyában cikáztak a nap ese-

három millió koronát.

A magyarországi szövetkezeti viszonyok, intézmények tanulmányozására mintegy száz derék polgára az északamerikai Egyesült-Államoknak érkezett Budapestre. Több napot időznek ott, ellátogatnak a vidékre is — ott is, a vidéken is természetesen bankettek is lesznek. De azért bankettek dacára sem olyanfajta vendéglátás ez, amilyenhez gyakran van szerencsénk — sok komolyok, igazán komoly alap nélkül. Ezek a most érkezett vendégek tanulni, dolgozni akarnak itt elsősorban, ami szabad idejük marad az a társas érintkezésnek jut, amikor ugyan csak tanulni, ismerni, megismerni akarnak sokat, őket érdeklőt. Ottidőzésük első reggelén már a Tudományos Akadémiában gyülekeztek a vendégek, — az Egyesült államok hivatalos küldöttsége. A fiatal gigászi arányú amerikai nemzetőrök munkás polgáraitól, legelőkelőbb közgazdasági érdekeltsegeinek, tudományos testületeinek, tudósainak és hivatalos köreinek legkiválóbb képviselőiből rekrutálódott ez a társaság és amiként tiszteletreméltó az a cél, amely végigvezeti a társaságukat a vén Európa államain keresztül, éppen olyan tiszteletreméltó az a tény is, hogy ellátogatnak hozzánk is, több napot töltenek itt komoly tanulmányozással — itt nálunk, ahol más nemzetek régi kultúrája szomszédságában — a modern kultúrét még csak most izmosodik, izmosodnék igazán, ha ezer ősi baja viszonyainknak minduntalan meg nem akasztaná ezt az izmosodást, ezt a modern fejlődést.

ményei, a mult képei s a maga életének zavaros gyöttrődései. Gvors és véres panoráma volt ez. félt belemerülni, elszakadni nem tudott tőle, sokszor mélyen és hörögve sóhajtott, mintha megszakadt volna benne valami. . . . Kiegyenesedett, forró fejét nekiszorította az ablaknak, az ablak betörött s éles szilánkjai megsebeztek a homlokát.

— Mi ez? — mondta félig hangosan. A fülét a falra tapasztotta, úgy figyelt. . . . Mi történt? — motyogta, hogy fölrázza magát sötét kábultságából. . . . Valami zajt hallott, ismeretlen mélységben megmozduló sóhajt, ideges és ijedt hangokat, ezeket felszűrte, magába fojtotta, azt hitte, hogy Angyalka beszél s a következő pillanatban erős nyaka köré füzi fehér és gyengén leomló karját.

A törött ablakon bebámult. A két szeme most majdnem kiugrott, úgy keresett valamit a sötétben, de nem látott semmit. Aztán váratlanul egy reszkető hang simult bele az agyába.

— Menjen haza, az istenre kérem, menjen haza.

Angyalka simogatta a férfi véres homlokát.

— Aludja ki magát, aztán holnap. . . . Holnap talán többet mondhatok.

— Csak te menthetsz meg engem drágám.

— Menjen haza, drágám.

— Látod, most kiléphetnél az ablakon. Közel van ide az állomás. Elragadlak innen.

Boldog Amerika, ahol nincsenek előítéletek, ahol nincs elfogultság és ahol főként gazdasági téren, nem emelnek korlátokat politikai, nemzetiségi, faji és vallási osztályozás szerint, ezernyi jelszavakkal. Kétségtelen, a nagy fény tövében nagy árnyak is jelentkeznek odaát is, Amerikában is és éppen ez a tudományos kirándulás is bizonyossága annak, hogy az Egyesült Államok előkelő gazdasági, politikai, társadalmi körei olyan súlyosnak vélik a bajokat, hogy részben javító, részben preventív intézkedések érdekében, alapos nagy tanulmányok nyomán akarnak segíteni.

Zágrabi politikai körökben általános nagy feltűnést kelt a horvát jogpártnak kettészakadása. Staresevics Mile dr. távollétében ugyanis a katolikus nyomda igazgatósága a jogpárt hivatalos lapjának, a „Hrvatska“-nak, egész szerkesztőségét eltávolította a szerkesztőség helyiségeiből és megtiltotta a szerkesztőség minden tagjának is visszatérését. A lap péntektől kezdve az egykori Frank-csoport vezetése alá került. A szakadást az idézte elő, hogy a Frank-csoport tagjai nem nézték jó szemmel Staresevics dr. szerbbarát politikáját. Az esemény azért keltett oly nagy feltűnést és ezért tulajdonitanak neki nagy politikai jelentőséget, mert a Frank-csoport tagjai, akiknek kezükbe került a vezetés, hajlandók lesznek esetleg egy, már Rauch Pál báró által kezdeményezett pártalakulást támogatni, a mely az országgyűlést újra munkaképesé tehetné. A Frank-csoport a történeteket az-

Nem való néked ez a falu. A részegség, ezek a rut emberek, a falusi pletyka s az undor megölnék engem. . . . Holnap számokat kell összeadnom az adóhivatalban. A multkor hibásan számoltam. . . . Nem bírom tovább. Siessünk!

— Menjen haza, mert megharagszom.

— Haza? Haza? Hát tudom én, hol a lakásom. Nem tudom. Itt lakom én, ahol a te sóhajod száll, szívem, ahol a te bársonyos hangod simogatja az arcomat, ahol a te fehér kezű fénylik. Meddig várjak még? Nem szeretsz? Ti, ostoba lányok, csak kinezni tudtok, de szeretni nem. Holnap reggel besározom a hivatalt és összetépem az időiveket. Minek az? Jöjjön velem! Valahonnan, az éjszaka mélyéből ide rohog a vonat s mi két futó vándor, megpihenünk az ölen. Eljössz, Angyalkám?

Várta a hangokat. De Angyalka hátralépett, a szoba sötétjéből küldte szeme parázsát az éjszakai vendég alakjára. Szárzaján nem rezdült meg többet egyetlen szó sem. Figyelt s amikor tompán kongó lépések neszeverődött be hozzá, akkor sóhajtott halkan:

— Hála isten, elment.

Az agya szélére ült s valahogy rendezni próbálta bensejében azt, ami vele hónapok óta történt. Rudi, aki minden éjjel bekopog hozzá, mert nappal a nagyanyja saszege elkergeti innen az előtte gyűlöletes, idegen férfit. . . . Elmenjen-e vele egyszer

zal indokolja, hogy Segyics felelős szerkesztő állítólag magához vette a lap összes címeit és az egész lapot át akarta vinni egy másik nyomdába, mely Bauer érsek tulajdona. Staresevics és pártja azzal a gondlattal foglalkozik, hogy új pártlapot indít.

A hároméves katonai szolgálat reformja komoly zendüléseket idéz fel a francia hadseregben. Bár a törvényjavaslatot még nem szavazta meg a francia törvényhozás, a kormány máris visszatartotta a második évét leszolgált legénységet. A kormánynak ez az eljárása a francia kaszárnyákban hihetetlen elkeseredést okozott a szabadulást váró, második évét kiszolgált katonák soraiban. Először Toulban tört ki a zendülés, az ottani gyalogezred kaszárnyájában. Több mint 1500 katona kicsődült a piactérre és hangosan tiltakozott a hároméves katonáskodás ellen. A lázadók lármásan követelték, hogy a két év letelte után bocsássák szabadon a kiszolgáltakat. Két kapitány és egy hadnagy a piactéren le akarta csendesíteni a tüntető katonákat, de azok rájuk vetették magukat, földre tiporták és kegyelmetlenül bántalmazták a három tisztet. Polgárembereket is véresre vertek mert a tisztek segítségére siettek. A rendőrség tehetetlen volt s nem is mert közbelépni. Két vagdalkozó katonát elfogtak. Vasárnap ismétlődtek a zavargások, de ezuttal már csak körülbelül ötszáz katona tüntetett a kiszolgáltak benntartása ellen. Husz zendülő katonát tartóztattak le. Belfortban a 35. gyalogezred katonái rendeztek tüntetést a hároméves szolgálat ellen. Párisból jelentik, hogy tegnap már a fővárosi kaszárnyákban is fellázadtak a katonák. Neuillyben a 26. gyalogezred kaszárnyájában körülbelül 300 kiszolgált katona nyíltan megtagadta az engedelmességét. Ezeknek a katonáknak mártavaszzsal szabadságra kellett volna menniük, most hogy megtudták, mi lesz a sorsuk nagy elkeseredés vett rajtuk erőt. Előbb a legénységi szobákban tiltakoztak az igazságtalanság ellen, aztán lármásan kivonultak az udvarra és az internacionálét énekeltek. Megjelent a kaszárnya udvarán az ezredes, aztán sietve jöttek a tisztek is, hogy helyreállítsák a rendet, de a katonák csak tovább énekeltek a forradalmi dalt. Ekkor az ezredes kivezényelte az udvarra a kato-

innen? Szökjék-e meg nagyanyja oldaláról? Bizza-e rá törekeny életét erre az emberre, aki, ha tetszeni akar, lágyan muzsikál a hangjával, de ha megheregszik, felhördül, mint az állat! A szíve meggyorsuló dobogásától akart tanácsot kérni és az éjszaka rejtelmes hangjától... Valahol egy kóbor kutyát vonított... A kert mélyéről virágok csendes lélegzése szállt az éjszaka szárnyán az ő tiszta hálószobájába. Távrolról az erdő susogása rezgett idáig... Halk csobogást hallott. Tiszta víz csörgedezett a kut ivójából... Egy álmatlan tyúk szerelmesen káricált ketrecében...

Angyalka ott ült roskatagon az ágya szélén. Halántékán táncoltak az erek és a melléből megrázó zokogás tört elő.

Az adótiszt a falu másik végén kóborolt Megint megállt egy ablak alatt. Megrázta az ablakot s úgy mondta erős hangon:

— Halod-e, uzsorás!
— Ki az? — kiáltotta valaki belülről.
— Nyisd ki, uzsorás!
— Ki az?

— Hát ki az ördög volna más, mint én! Én Sirály Rudolf, magyar királyi adótiszt.
— Nincs pénzem, — átkozódott mérgesen a belső hang.

— Néked nincs? De van Tóth Angyalkának.

— Az az övé és nem a tekintetes uré.
— De az enyém lesz.
— Mikor?
— Amikor akarom.
— Ah, ezt már százszor mondta a tekin-

nazenekart és a Marseillaise-t játszatta, hogy elnémtsá a tüntetést. Mikor aztán az ezredes kihirdette, hogy vasraveret mindenkit, aki nem tér vissza a legénységi szobába, megjuhászkoztak a zendülők. Még nagyobb volt a tüntetés a 37. gyalogezred kaszárnyájában. Az altisztek a legénységi szobákban próbálták csillapítani a kiszolgált katonákat, vigasztalták őket, hogy a kormány elhatározása még nem végleges, valószínűleg idejekorán haza fognak mehetni. Ez azonban nem használt. Minden század a kaszárnya udvarára esődült s az altiszteket sokan megtámadták. Ötszázan lehettek a zendülők és mikor már nagyon veszedelmes volt a helyzet, az ezred parancsnoka odarendelte a 103. gyalogezred egy zászlóalját, a mely sorba állott és fegyvert szegezett a zendülőkre. Így állott helyre a nyugalom. A többi kaszárnyákban hasonlóképpen forradalmi jelenségek mutatkoznak. A kamarában a szocialista képviselők szóvá tették a touli és párisi zendüléseket.

A Tátra-Adria tura.

—«O»—

A versenyzők Fiumében.

Ma délután Fiuméba érkeznek a nemzetközi auto-verseny résztvevői. A 32 koci helyett csak 31 fog berobogni a Scarpa-térre mert egyet szerencsétlenség ért. Nagykanizsán az árokba fordult és a soffőr súlyosan megsebesült.

Vasárnap reggel — mint tegnap is jelleztük — indultak el a kocsi Budapestről. Öt óra előtt néhány perccel indult el a versenyrendezőség kocsija Eszterházy Lajos gróffal. Pontban öt órakor pedig az első versenykocsi, melyet perccenkint követett a többi.

Ime a sorrend, hogy a Budapestről indultak:

Nevező	Vezető
Dr. Delmár Tivadar	dr. Delmár Tivadar
Weiner Imre	Weiner Imre
győri Gschwindt Ernő	győri Gschwindt E
b. Kobek Kornél	Kobek Kornél
Christoph Ödön	Christoph Ödön
Friedrich István	Friedrich István
Chrambach Frigyes	Chrambach Frigyes

tetes ur.

— Most mondom utoljára.

Az ablak kinyílt.

— Nem hiszem.

— Ne sértegezz! Nem látod, mi van az ujjamon. Ide nézz! Tőle kaptam. Jegygyűrű

— Az ám, — hebegte az uzsorás. — És mikor esküsznek?

— Egy hét múlva. Hát erre a hétre kell még száz korona. Érted? De azonnal!

— Nem adok! Nem adok! Nincs!

Sirály fölemelte az öklét.

— Nyolevan is elég lesz!

— Száz kell!

— Tessék! Majd ráirom a váltóra...

Sirály a zsebébe gyömöszölte a pénzt. Nem köszönt, megfordult s alakját hamarosan elnyelte a sötétség.

— Jó éjszakát, — kiáltotta utána az uzsorás, de Sirály ezt már nem hallotta. Rohant az állomás felé. Még tíz perc volt. Már hallotta a vonat zakatolását, futott, amikor odaért, Angyalkák elé, egy pillanatra besurrant a tekintete a betört ablakon. De nem állt meg, a holnapra gondolt, amikor hivatalában fölfedezik a sikkasztást. A hátát mintha nehéz teher görnyesztette volna, de a szemében egy új élet reménysége derengett. A vonat megállt, Sirály beleugrott, az arcát torz vonások szeltek át, amint kifosztott hitelezőire gondolt... De amikor egyetlen adósa: Angyalka jutott az eszébe, belefurta fáradt fejét a piszkos bőrdíványba s hangos, végtelenül emberi zokogása beleveszett a vonat dübörgésébe.

gr. Draskovich Pál
gr. Kolowrat Sándor
ifj. Kienast Ferenc
gr. Teleki Géza
Delmár Walter
dr. Csiky Ferencné
dr. Csiky Ferenc
Vermes Gyula
ifj. Röck István
dr. Frohner Román

Sierke Róbert
Palugyay Antal
Magy. Ált. Gépgy.
Magy. Ált. Gépgy.
Magy. Ált. Gépgy.
Werlin Jaques
Haas János
Ortutay Lajos
dr. Rác István
dr. Szarvassy Imre
Hazai Automobil rt.
Héger Jenő
Hazai Automobil rt.
Rác Vilmos
Schweitzer Alfréd

Az első autó startjától kezdve kétperces időközökben startolnak el egymásután az autók. Mindegyiknek négy-öt utasa van, a kik közül egyik katonatiszt, ez a sportbiztos, aki az autó utját ellenőrzi. A hadügy-miniszter és a honvédelmi miniszter ugyan is engedélyezték a Királyi Magyar Automobil Club által meghívott tiszteknek a Tátra-Adria turauton sportbiztosokként való részvételét. Harminketten fungálnak a tisztek a versenyen, mint sportbiztosok: Bardio dr. honvédtörzsorvos, Berkovics, Csákberky, Csekme, Megyessy és Homonnay főhadnagyok, Takátsy, Ujhelyi, Truszka, Mocsokonyi, Szahlaender és Mathisz századosok, Deák és Haba hadnagyok és mások.

A legtöbb autó négyülékes, csupán az utolsó, a 32-es startszámu kis, kétülékes versenyautó. A versenyzője és sportbiztosa indulnak rajta. Hölgyek is résztvesznek a tura uton, amely nagyszerű multságokkal, elsőrangú pompás élvezetekkel és szórakozásokkal kecsegteti a résztvevőket. A versenyzők az összes résztvevők kifogástalan autó-kosztumban indulnak a turára, ami arra vall, hogy edzett és gyakorlott automobilisták valamennyien, akik tudják, milyen felszereléssel kell indulni egy nyolcnapos turára, hogy mindennel el legyenek látva s egészségük se szenvedjen legkisebb hiányt sem. A tiszturak némelyike még diszruhát, diszszakót is hozott magával, ami a pécsi, fiumei, zágrábi, pozsonyi és tátralomnici nagyszerű multságokat tekintve, nem is lesz felesleges.

A fiumei fogadtatás előkészületei körül Nádory István főmérnök és Stiglich Natale pénzügyi titkár szorgoskodtak, akik mindent elkövettek, hogy a turisták fiumei tartózkodását kellemessé és feledhetetlenné tegyék.

A helyi bizottság tagjai:

Wickenburg István gróf v. b. t. t. kormányzó, Vio Ferenc dr. podeszta, Mohovich Donato első, Ossoinack András második alpolgármester, Kankovszky Ferenc, Weinhardt Gusztáv és Fuhrmann Ferenc mintanácsosok, Vio Antal dr. képviselő, Salis-Sevis János gróf vezérőrnagy, Derecin Xavér rendőrigazgató, Eidlitz Hugó, az Adria igazgatója, Copaitich Zsigmond, az Ungaro-Croata elnöke, Meynier Károly, a Casino Patriottico elnöke, Hoyos Edgar gr., Kaplanek József Danubius gyári igazgató, Nádory István főmérnök, Mateovich János, Terzi Vince, Gilic Rezső, Gorup Vladimir és Stiglich Natale pénzügyi titkár.

A kocsik érkezésének idejében tegnap tévedés volt. Mint a rendezőség tudatja, az első kocsit legkorábban 2 óra 39 perckor érkezhet be Fiuméba, de legkésőbb 4 óra 52 perckor itt lenni. Az utolsó kocsit legkorábbi érkezési ideje 5 óra 16 perc, legkésőbbi 8 óra 47 perc.

Összesen 31 versenyző és két rendező autómobil van. A fogadásnál jelen lesz Wickenburg István gróf kormányzó is.

Ujdonságok.

—«O»—

A RÓZSAKIRÁLYNŐ.

Abbazia, május 27.

Már hozzá vagyunk szokva — és ez az egyetlen vigasztalásunk a mellett a mostoha bánásmód mellett, ahogy velünk bánnak Abbaziában — hogy ha valami verseny van, amelyben részt vehetnek a magyarok is, egész biztos, hogy mi győzünk.

Ez már olyan biztos valami, amelyet Abbaziában is tudnak és amelyhez kénytelen-kelletlen, de mégis jó arcot vág a mulatságot rendező bizottság.

Vasárnap este is, fényes kivilágítás mellett, rózsaiünnepély volt Abbaziában, amely az előkelő Quarnero-kávéházban és annak hatalmas terraszán ment végbe. Minden látogató kapott egy rózsát, amelyet bármely hölgynek átnyújthatott. A mely hölgy a legtöbb rózsát kapta, az lett a rózsakirálynő. A mulatság este 9 órakor kezdődött, amelyen a fiúkat katonák zeneke és egy válogatott női zenekar hangversenyezett.

Kedélyes szerpentin és rózsá dobálással kezdődött a mulatság, amely után fél 11 órakor következett a választás.

A rózsakirálynő *Csanády Irma* lett, egy gyönyörű debreceni urileány, aki már hosszabb ideje tartózkodik Abbaziában. Körülbelül 600 gyönyörű piros rózsát kapott, amelyhez egy értékes ajándékkal a mulatságot rendező bizottság is hozzájárult. Volt még egy vigasz-díj is, melyet *Milics Ita*, egy abbaziai úri leány nyert meg.

A jelenvolt internacionális közönség sokáig ünnepelte a díjat nyert szép magyar leányt.

Végül tánc következett, mely csak a késő éjjeli órákban ért véget. (m. s.)

— **Adomány.** Az Adria-hajóstársaság 8 korona 70 fillért adományozott a Sailors Home angol tengerészotthonnak, a „Saxonia“ kivándorlási gőzösnön beszerzett belépti díjából.

— **Angol yacht Abbaziában.** Előkelő angol vendégeket kapott ma Abbazia. Trauból egy 30 tagú társaság nagyobb tengeri utat rendezett a Földközi tengeren és az Adrián és ezen utjukban ma felkeresték Abbaziát is, ahol pár napot szándékoznak tölteni. A társaság a Semiramis nevű 750 tonnás hatalmas yachton érkezett, mely az abbaziai mólóval szemben vetett horgonyt.

— **Bárókisasszony és asztalossegéd.** Ily című tegnapi híreinkre vonatkozólag a Nővédő Egyesület titkársága közli velünk, hogy Brown Erzsébet báróné esetét tévesen hozták kapcsolatba Pintér János asztalossegéddel. A bárókisasszony egyedül érkezett Fiuméba és önként jelentkezett a Nővédő Egyesületnél, ahol csak annyit kért, hogy segítsék tisztességes keresethez.

— **Globetrotterek Fiumében.** Triesztbe a minap két világjáró francia fiatalember érkezett. 1911. október 15-én indultak el Párisból, az „Auto“ című sportlap megbízásából s már bejárták Franciaországot, Belgiumot, Hollandiát, Németországot, Svájcot és Felsőolaszországot. Triesztből a két globetrotter Fiuméba jön, innen Zágrábba és Belgrádba folytatják utjukat, hogy bevándorolják Szerbiát, Bulgáriát, Oroszországot, Mongoliát és Kinát.

— **Villamosüzemi vonalak az államvasutakon.** A magyar államvasutak igazgatósága, értesülésünk szerint, igen érdekes és nagyjelentőségű újítást tervez. Fokozatosan be akarja vezetni vonalain a villamosüzemet és a folytonos szénzavarokra való tekintettel elsősorban azokon a vonalakon fogja a villamos üzemet alkalmazni, amelyek a szénmedencékkel vannak kapcsolatban, illetve amelyek a szénellátás nagy nehézségekre ütköznek. Egyelőre három irányban akarják a villamos üzemet életbe léptetni. *Elsősorban a fiúmei vonalon a Karszt-vidéken, ahol a szénellátás nagyon nehéz és ahol a villamosüzem folytán feleslegessé vált szénszállítványok nagyon megkönnyítenék a tulajdonosok megterhelését.* A második irány lenne az aradi vonal, illetve annak Aradtól a petrozsényi szénmedencéig terjedő része, a harmadik pedig a salgótarján—ruttkai vonal, amelyet szintén függetleníteni akarják a szén nehézsége és a forgalmat zavaró helyhezszállításától. E vonalakkal kapcsolatban a Máv. egy kísérleti villamosvonalat akar építeni, amelynek külföldi mintákra az volna a célja, hogy a Máv. a villamosüzem hasznosításával állandóan kísérletezhessenek. A terv az, hogy ha a Phóbusszal a vác—gödöllői vasútra vonatkozó tranzakció létrejön, ugy tovább építik a vonalat Hatvanig és ez az új pálya fog a kísérleti vonal céljaira szolgálni.

— **Az abbaziai autószezon.** Az idén, dacára az általános rossz gazdasági viszonyoknak, a rendesnél is nagyobb látogatottságnak örvendett Abbazia. A márciusi szezon olyan erős volt, amilyenre még nem volt példa és a mostani májusi utószezon is igen nagy látogatottsággal dicsekedhet, dacára, hogy az időjárás nem a legkitünőbb. Jelenleg különösen igen sok lengyel vendég tartózkodik Abbaziában — nem számítva a magyarokat, akik persze most is a zömét adják az idegenforgalomnak. A tengeri fürdés is megkezdődött már és naponta igen sokan fürödnek.

— **Megmentett hajótöröttek.** A San Rocco hajógyár „Rocco“ nevű vontatógőzösnének személyzete a minap Muggia közelében észrevette, hogy egy vitorlás felfordult. A Rocco vontatóhajó egyenkint kimentette a vízből a vízszedelemben levő tengerészeket, akiket a hajógyárba hozott. A vitorlás, amely a Gloria nevet viselte és Piranoból jött homokrakományval, elsüllyedt. Remélik, hogy sikerül kiemelni a vízből.

— **Játék a tölténnyel.** Cucovich János 19 éves dalmáciai születésű fiú tegnap az utcán egy töltényt talált. Követ dobott rá, mitől az felrobbant és jobbkezén két ujját teljesen összezúzta. A fiatalembert a kórházba vitték, ahol megsérült kezén amputálást végeztek.

— **Halálos esés.** Stokuca Ilia 47 éves kocsis tegnap délután a cantridai esendőri kirendeltség előtt leesett kocsija bakjáról. Többször segítségére siettek, minthogy azonban nem tért eszméltre, a mentőket hívták. Beszállították a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy koponyacsonttörést szenvedett. A szerencsétlen ember egy órai szenvedés után meghalt.

— **Magyar ház a Lidón.** A 20 szobás Guttman-penzión Lido Via Lazzaro Mocenigo 10. Velence s a Lido egyetlen magyar háza. Penzió 12—13 lira. Magyar konyha s személyzet.

— **Halál idegen földön.** Casalini Angyal 18 éves fiú tizenhárom hónappal ezelőtt a Carpathia gőzösnön elhagyta Fiumét. Pincérnek szegődött fel a hajóra s szemtanúja volt a Titanic utasai menekülésének, sőt a mentésben is részt vett s ezért dícséretet is kapott. Amerikában egy ismerős családnál lakott és állást talált. Május 8-án Casalini kerékpáron igyekezett a newyorki Concours-uton keresztül. Egy helyen a Colgate et Comp. autója elütötte és elgázolta. Holtan, összezúzott fejvel vették ki a kerekek alól. Anyja, aki szülésznő a fiúmei kórházban csak tegnap értesült haláláról. Casalini Angyalt Newyorkban eltemették.

— **A kikötőből.** Máj. 27. Érkezett: Fiume magyar gőzös Methiltől, 4560 tonna kőszénrel; Sztambul osztrák gőzös Konstantinápolyból, 1000 zsák korpával, 70 hordó borral, 256 zsák valloneával és 16 láda dohánnyal; Baron Call osztrák gőzös Alexandriából, 5110 drb. rézzel, 45 bál üres zsák kal és 24 láda dohánnyal; Brunetti osztrák gőzös Triesztből, üresen; Marquis Bacquehem osztrák gőzös Kalkuttából nagy jutarakományval.

Indult: Kossuth magyar gőzös Konstantinápolyba 450 tonna cukorral, 40 tonna cementtel, 30 tonna rizsszel, 20 tonna fával, 150 palack ecettel és 90 láda üvegáruval

— **Baleset a Danubiusban.** Tegnap a kórházba szállították Sekulich Lázár 40 éves dalmát munkást, aki a Danubius-gyárban lebukott egy állványról és különböző zúzódásokat szenvedett.

— **Abbázia idegenforgalma.** Folyó évi január 1-től bezárólag május 21-ig Abbaziában megszállott 19.634 üdülő vendég. E számhoz hozzáadva 1353 átutazó vendéget, a teljes létszám 20.987 személy. Május 21-én Abbaziában 1683 üdülő és fürdő vendég volt jelen.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: Janina bombázása. — Akrobatamutaványok. — Szomorú kötelesség, dráma. — Utazó halott bohózat.

—o—

A legajánlatosabb fiúmei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbnyai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME, kikötővárosból

„1 zsák kávé“

(en miniature) legfinomabb pörkölt kávéval töltve.

Kapható 3 minőségben — G. STOCHEL csemegüzletében.

—«O»—

TÖZSDE.

	Máj. 26 zárlat	Mai ár. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	822.25	820.—
Osztrák hitelrészvény	625.—	625.—
4%-os koronajáradék	82.—	82.—
Osztr.-magy. államvasut	720.—	719.—
Jelzálogbank	430.—	430.—
Leszámitolóbank	519.—	518.—
Hazai Bank	284.—	282.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	556.—	554.—
Rimamurányi	712.—	710.—
Salgótarjáni	764.—	764.—
Közuti Vasut	651.75	651.—
Városi Villamos	368.—	368.—
Adria	552.—	—
Déli Vasut	129.—	—
Magyar Cukoripar	2945.—	—
Rizsgyár	4050.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	—	—
Buza májusra	10.51	10.68
Buza októberre	11.26	11.27
Rozs 1913 áprilisra	—	—
Rozs októberre	9.38	9.40
Tengeri májusra	8.02	8.19
Tengeri júliusra	8.08	8.09
Tengeri augusztusra	—	—
Zab áprilisra	—	—
Zab októberre	8.28	8.35
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	625.50	624.—
Magyar hitelrészvény	822.—	819.—
Osztrák magyar államvasut	720.50	719.—
Déli Vasut	130.—	127.—
Alpesi	993.—	985.—
Skoda	850.—	846.—
Osztr. koronajár.	83.30	—

Fiumei és trieszti értékek:

Legutóbbi köte-
sek átlagár.

Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1900.—
„uj	1800.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	292.—
Navigazione Libera Triest	643.—
Osztrák Lloyd	584.—
Stabilimento Tecnico	9850.—
Ampelea Szeszparoló Rt.	436.—
I. Trieszti Rizsgyár	717.—
„Kerka“ dalmát vizművek r. t.	431.—
Spalato Portland Cement	396.—
Assicurazioni Generali . . . . . Nap.	891.—
Riunione Adriatica	3910.—

Igyék naponta 1—2 palaczk

Dupla-malátasört

de Szent István védjegyűt, mert ez a le-
gelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél: igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Nooraen tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Telefon — Távirat.

A Désy—Lukács-pör tárgyalása.

BUDAPEST, május 27. Óriási érdeklődés van a Lukács—Désy pör iránt. Sok száz ember jelent meg a törvényszék előtt, de a terembe nem juthattak be, mert a jegyeket már napokkal ezelőtt elkapták. Elsőnek Désy Zoltán érkezett, akit viharos óvációban részesített az utca.

Baloghy György elnök a tárgyalás megnyitása után Désyt szólítja és az általános kérdésekre hallgatja ki. Azután Lukács Lászlót hivatja. Helyette Séllyey Barnabás kir. főügyész-helyettes a következő bejelentést teszi:

— Lukács László miniszterelnök urat állami és hivatalos ügyek vátol tartják, így a tárgyalásra egyelőre nem jelenhetett meg.

Ezután konstatálja az elnök, hogy a tanuk közül is többen hiányoznak. Károlyi Imre sürgönyt küldött, hogy délelőtt 10 órakor érkezik. Kurovsky Zsigmond beteg, csepei Herceggé Péter báró külföldön van és az idézést sem lehetett kézbesíteni.

— Vázsonyi: Bocsánatot kérek, én idejében bejelentettem, hogy Herceggé Bécsben a Grand Hotelben lakik. Csodálatos, hogy a bíróság nem bírta megtalálni.

— Az elnök: Horánszky Berlinben van, de jelezte, hogy szükség esetén bármikor a bíróság rendelkezésére áll. Elek Pálné Bécsben tartózkodik. Stettina József és Szalay Béla betegek.

Ezután a vádiratot olvassák fel, majd Désy Zoltán kihallgatása következik, aki kijelentette, hogy fentartja mindazt, amit mondott, bűnösnek nem érzi magát, mert közérdekből cselekedett.

Ekkor Vázsonyi állott fel és két órás beszédben terjesztette elő a bizonyítási anyagot. Beszéde három részre oszlott. És pedig először, hogy milyen érték után mekkora összeget fizetett a bank, — másodsor, hogy ez a fizetés épp a választások idején történt, és a sószerződés 1910-iki lejáratának minő körülményei voltak és harmadszor: minő szerepet játszott a miniszterelnök.

Újlag kéri Károlyi Imre gróf, Sándor Pál és Ullmann Adolf kihallgatását, akik beesületbírák voltak akkor, mikor Elek Pált tisztázni kellett a vád alól. Kérem Andrassy Gyula gróf kihallgatását.

Az elnök: Pardon, ő excellenciája, mint hallgató jelen van. (A második padosorban feláll Andrassy Gyula.)

Vázsonyi: A védelem mindazonáltal hivatkozhat rá. Már most a gróf ur dolga a tanúságtétel.

Az elnök: Akkor felkérem Excellenciádat, sziveskedjék elhagyni a termet. (Andrassy kimegy.)

Vázsonyi: Andrassy Gyula gróftól arra vonatkozólag kérem kihallgatni, hogy miért utasította vissza a beesületbírói tisztséget Elek Pál ügyében. Kérem Zichy János gróf kihallgatását arra nézve, hogy miféle szerepet játszott Paduch Antal. Kérem csepei Herceggé Péter kihallgatását, aki Bécsben a Grand Hotelben lakik.

Ezután okirati bizonyítékokat terjeszt elő Vázsonyi és szünetet kér. Az elnök 10 percre felfüggeszti a tárgyalást.

Szünet után a zalatnai házladás ügyét boncolgatta Vázsonyi. Szerinte Lukács mint pénzügyminiszter először elintézte a miniszteriumban a házvételt, aztán adta el a házat a takarékpénztárnak. Utána

Séllyey Barnabás kir. főügyész-helyettes beszélt, aki azt bizonyította, hogy panama nem történt. Hosszasan fejtegeti a panamaszó fogalmát és arra a konkluzióra jut, hogy Lukácsnak nincs mit takarni, mert amit tett, az nem panama. Mellőzni kéri Zichy János, Stettina József, Jeszenszky Sándor, Horánszky Lajos és Fejérváry Imre báró kihallgatását.

Vázsonyi rövid replikája után elnök a tárgyalást megszakítja és folytatását délután 4 órára halasztja.

Ki az ur a magyar tengeren?

BUDAPEST, máj. 27. Az Est egyik munkatársa ma kérdést intézett Josipovich horvát miniszterhez, hogy véleményét kérje a Nektan nyílttengeri halásztársaságnak a horvát kormány ellen folyamatba tett pöréről, valamint arról, hogy milyen sérelem esett Jablanácon a magyarság rovására.

Sajnálattal látom, ugymond Josipovich hogy az újságok ezt az ügyet helytelen színen állították a magyar közönség elé. Előre kell bocsátanom, hogy az 1868. évi kiegyezés óta a tengeri jog közös ügy Magyar- és Horvátországok között és mint ilyen, a tengeri közigazgatás Magyarország kezében van. A halászati jog azonban egészen más és az nézetem szerint nem is tengeri jog, különösen pedig nem az a horvát tenger part mentén üzött halászat. Az 1771-ben kelt pátens erre nézve szabad kezet enged a horvát közigazgatásnak. Igaz ugyan, hogy egy 1884. évi kereskedelmi miniszteri rendelet a tengeri halászati ügyeket a tengeri jog körébe utalja, azonban ez a miniszteri rendelet Horvátországban nem lett promulgálva és nem is érvényes. Egyébként ezzel szemben a horvátok azt vitatják, hogy a pátens hatása erősebb a miniszteri rendelet hatásánál és hogy a pátens csak törvényhozási uton lehet érvényen kívül helyezni, nem pedig miniszteri rendelettel. Reményem, hogy ebben az ügyben ez a felfogás fog érvényesülni.

—«0»—

A katonai büntető perrendtartás.

BÉCS, máj. 27. Egy előkelő katonatiszt ma akként informálta a hírlapokat, hogy az új katonai büntető eljárást 1914. évi január 1-én fogják életbe léptetni.

Szerencsétlenség a gyakorlótéren.

BUDAPEST, máj. 27. Az ó-budai katonai gyakorlótéren ma déli fél 1 órakor utászok gyakorlatoztak. Egy bomba felrobbant, 2 katona azonnal meghalt, 4 súlyosan megsebesült.

—«0»—

A sikkasztó igazgató.

BUDAPEST, máj. 27. A rendőrség megállapította, hogy Serényi Gyula János, az Unio vegyészeti gyár igazgatója több mint 100 ezer koronát sikkasztott, amit nők társaságában költött el. Megállapították, hogy egy szép nővel szökött meg.

Automobil-szerencsétlenség.

GLÜCKSTADT, máj. 27. Südenél (Itzehoe közelében) tegnap egy automobil átörte a vasuti sorompót és belerohant egy személyvonatba. A mozdony az automobil tönkretette. Két utas nyomban meghalt, két másik valamivel később belehalt súlyos sebeibe. Egy ember könnyen megsebesült.

—«0»—

Cuvaj lemondott.

BUDAPEST, május 27. Az Est egy munkatársa ma hosszabb beszélgetést folytatott Josipovich horvát miniszterrel, aki úgy nyilatkozott, hogy Cuvaj dr. horvát bán és királyi biztos állásáról lemondott.

Három milliós adomány.

VELENCE, máj. 27. Pegli községben Kaenazzo Gyula három millió lirát adott át a püspöknek, hogy ezen egy gyermekmenhelyet építsenek.

—o—

Nyugdíjazás elől a halálba.

GRÁC, máj. 27. Az itteni gyógyintézetben megölte magát Belik tüzérségi kapitány akit idegbaja miatt nyugdíjaztak. Még januárban jött a gyógyintézetbe, ahol már egyszer volt s akkor gyógyultan boesájtották el. Az éjszaka borotvájával felvágta ütőerét és mire észrevették, már meghalt. Belik a pozsonyi 14. tüzérezrednél szolgált. Családi bajok dultak fel idegeit, feleségétől régebben elvált, de válópöre még most sem dőlt el.

—o—

Leugrott az emeletről.

BÉCS, máj. 27. A városháza negyedik emeletéről egy pincér leugrott a kövezetre. Rógtön meghalt.

—o—

Letartóztatott kémek.

ZÁRA, máj. 27. Cattaróban tegnap kémkedés és felségsértés miatt letartóztatott egy volt esendő, aki most gyáros. A volt esendő apósát is letartóztatták, mert bűnrészeséggel gyanúsítják.

—o—

Cyprus-szigete az angoloké.

LONDON, máj. 27. A Daily Expressnek jelentik Konstantinápolyból: Törökország végképp átengedte Angolországának Cyprus-szigetét, amely eddig is angol közigazgatás alatt állott.

Rablógyilkos kapitány.

MADRID, május 27. Sanchez Dávid nyugalmazott kapitány konokul tagad, bár lánya töredelmesen bevallott mindent. A vizsgálat megállapította, hogy Sanchez már évekkor elszökött is hasonló rablógyilkosságot követett el. Korábban állomásozott évekkor elszökött s akkor eltűnt egy gazdag polgár. Fölásták Sanchez akkori lakásának szobáiban a padlót és emberi csontokat találtak.

A tripoliszi háború.

NÁPOLY, máj. 27. 550 sebesült és beteg olasz katonát hoztak ide szállítóhajón Tripoliszból. Ezek a katonák beszélik, hogy Dernánál május 16-án elkeveredett csata volt az arabokkal és három olasz tiszt az ellenség fogságába került.

Megegyezés Olaszország és Görögország között.

PARIS, máj. 27. Az Eclairnek jelentik Rómából, hogy a Secolo közlése szerint a francia diplomácia közvetítésével megegyezés jött létre Olaszország és Görögország között a következő alapon: A görög határ nem terjedhet túl Ptelian és Görögország nem erősítheti meg a korfui csatornát. Ennek fejében Görögország területbeli kárpótlást kap Epirus belsejében.

A béke küszöbön áll.

BÉCS, május 27. A Neue Freie Presse diplomáciai forrásból arról értesül, hogy a prelimináris béke aláírása közvetlenül küszöbön áll, mert különösen Anglia sürgeti a béke megkötését. Sir Edward Grey azt az álláspontot foglalja el, hogy a békét Szerbia és Görögország követelésére való tekintet nélkül meg kell kötni. A balkáni államok követeléseit külön jegyzőkönyvben foglalják össze.

A szerb-bolgár szerződés.

BÉCS, május 27. Szerbia el van tökéltve, hogy az általa okkupált területekből semmit sem enged át Bulgáriának. Szerbiában mindenki rendkívül harcias és számítanak Gö-

rögország közreműködésére és azt hiszik, hogy Bulgária nem lesz elég erős, hogy két front ellen viselhesen háborút. Ezért azt hiszik, hogy a bolgár kormány nem fog a végsőkig elmenni. Jovanovics bécsi szerb követ, akinek tegnap kellett volna ideérkeznie, még Belgrádban maradt. Azt hiszik, hogy azért utazott Belgrádba, hogy kormányát fölvilágosítsa Ausztria és Magyarországgal viselkedéséről újabb balkáni háború esetén. Mindezekkel a hírekkel szemben Londonból azt jelentik, hogy e hét végéig mindenesetre alá fogják írni az előzetes békét.

—o—

Szerb-bolgár viszály.

SZOFIA, május 27. Spalaikovics szerb követ tegnap hivatalosan bejelentette, hogy Szerbia a szerb-bolgár szerződés revízióját kívánja.

Illetékes helyen úgy tudják, hogy a bolgár kormány erre azt fogja válaszolni, hogy Bulgária ragaszkodik a szerződés betartásához és annak revízióját elutasítja.

LONDON, máj. 27. Daneff ma akként nyilatkozott, hogy amennyiben a szövetségesek nem fejezik be az előzetes béketárgyalásokat és nem írják alá a békepreliminárét ő maga szövetségre fog lépni Törökországgal.

LONDON, máj. 27. A Daily Telegraph a szófiai értesülése szerint a szerb-bolgár háború elkerülhetetlen. Ausztria-Magyarország a londoni reunió Bulgária követeléseit támogatja, az oroszok és franciák viszont arra igyekeznek Görögországot és Szerbiát rábírní, hogy a béke érdekében hozzanak áldozatokat.

Nyolcszáz halott és sebesült.

SZOFIA, máj. 27. Az utolsó görög-bolgár összeütközés alkalmával Anghisztánál a görögök 800 embert vesztek. A tüzérségi harc, amely szombatn kezdődött, még tegnap is tartott.

A görögök és szerbek.

BELGRÁD, máj. 27. A görög ügyvivő ma hosszasan tárgyalt Pasicsal hogy együttesen tiltakozzanak a szófiai kormánynál a görög hajók megtámadása ellen.

—o—

Erősítik a bolgár határt.

SZOFIA, máj. 27. A Szerbia és Görögország felé eső bolgár határt lázas sietséggel megerősítik. A csatlalozási vonalon már csak ezeröttszáz bolgár katona van.

Ultimátum Bulgáriának.

BELGRÁD, május 27. A szerb kormány erélyes jegyzéket küldött Szófiába. A szerbek azzal fenyegetőznek, hogy ha erre nem kapnak választ, ultimátumot küldenek. Bulgária ezzel szemben azt kívánja, hogy a balkán szövetségesek közt felmerült differenciák döntő bírása a cár legyen. Pétervárott csak úgy hajlandók a bolgár kívánságot honorálni, ha Bulgária benn marad a balkán szövetségben és nem csatlakozik a hármass szövetséghez.

Fölvonul a bolgár sereg.

SZOFIA, május 27. Bár nagyon titkolják itteni katonai körökben, mégis kiszivárgott, hogy a bolgár sereg ugyszólván teljesen befejezte a felvonulást két frontra. A csatlalozási hadoszlopok és az ágyútegek legnagyobb része már az új pozíciókban van a görög és a szerb front mellett. A csatlalozási haretéren alig maradt több 15.000 főnyi gyalogságnál és nagyon kevés tüzérségnél. A rendelkezésre álló lovasságot délnyugat felé vitték. A bolgár hadvezetőség behívta a hódított területeken a 17—33 éves férfiakat, a kiből új hadtestet fognak alakítani.

Hírek Szkutariból.

SKUTARI, május 27. A város lakossága küldöttséget menesztett Burney angol parancsnokhoz, megköszönendő a nemzetközi csapatok szolgálatait. A polgárok nevében Kolkraja előkelő skutarii tisztviselő francia nyelvű beszédet intézett az angol admirálishoz, aki erre szíves szavakkal válaszolt. Azt a reményét fejezte ki, hogy nem sokára a középületeken is albán zászló fog lengeni. A magánházakon már megengedte Burney admirális, hogy kitűzzék az albán lobogót. Aznap, amikor a városházára felhúzzák az albán zászlót, nagy ünnep lesz.

Skutariban már csak néhány montenegrói tiszt van, a csapatok elvonultak és most a Tarabos-hegyen, a Bojana két partján és Bracánál, Skutaritól 7 kilométernyire északnak, állanak még montenegrói csapatok, míg a szerbek a Mirditák vidékein, Orosinál, tehát negyvenyole kilométer távolságban kelet s délkelet felé és Pukán környékén, Skutaritól keletre harmincegy kilométer távolságban ütöttek táborot.

Az admirális tanácsa elrendelte két montenegrói agitátornak letartóztatását, az egyik Buesetics, a másik Verovics. Mind a ketten azzal bujtogatták a mohamedán lakosságot, hogy a nemzetközi tengerészcsapatok keresz tény várost és keresztény államot fognak alapítani Skutariból és Albániából. Még van idő az ellenállásra és számítani lehet a szerb és montenegrói csapatok támogatására. Vuesetics a letartóztatás előtt Montenegróba menekült, Verovicsot ellenben sikerült kézre keríteni. Elvitték az angol parancsnoki hajóra. Ez az ember Nikita királynak meg-hitt bizalmasa.

Berlin-szálloda Budapesten. A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója. A Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szákszerű vezetésére.

LEGUJABB!**AZ AUTO-TURA.**

Az első kocsí — legjobb esetben — 4 órákor érhet be Fiuméba, mert a helyi rendezőség abban állapodott meg Zmaics báróval, aki Grizsaneig ment a turisták elé hogy amint az első kocsí oda ér, telefonon fogja tudatni. Minthogy pedig Grizsane legalább 45 perc Fiumétól és 3 órákor még nem jött telefonértesítés, tehát ekkor még nem érkezett az első kocsí oda. Így városunkba a Scarpa térre csak 4 óra körül érhet az első kocsí.

Arkaden - Café Abbazia

közvetlenül a Onitta fürdő mellett.
Legszebb fekvéssel a Súdstrandon
400 ember befogadására képes terem árkadokkal. Minden kül- és belföldi újság.

Legjobb frissítők és italok.

Csapolt pilseni sör.

Minder vasérnap és csütörtök délután fél 4 órákor a fürdőzenekar szalonkvar-tettje hangversenyez.

"Pleban Ferenc kávé.

Ez a „Muki“**Művész****szájharmonika dobbal**

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, míg a valódi bőrrel ellátott dob csak kíséretül szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt

csak 4 korona.

Wagner a „Hangszer-Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

KÖZGAZDASÁG.

«0»

+ **Távíratkozás Szalonikivel.** A szaloniki kereskedők a háboru alatt főleg amiatt panaszkodtak, hogy nincs megfelelő távirati összeköttetésük a külfölddel. A görög okkupáció után Szaloniki csak Szerfidse—Elesszona—larissai vonalon Athénen át közlekedett Európával és ez is csak hivatalos táviratokat továbbított. Később Gida-Katherinen át a közönség is sürgönyözhetett, de ez a vonal nem győzte a forgalmat. Nehány hétre rá helyreállították az angol kábel társaság szaloniki—lemnos—piraeusi kábeljét, de ez igen drága volt. Utóbb a bolgárok Demerehisszar—Dsumaia—Szófián át rendeztek be olcsó szolgálatot, ami a görögöket arra indította, hogy leszállítsák a tarifájukat. Végül a szerbek Szalonikiből Utszkübön és Belgrádon át rendeztek be olcsó szolgálatot.

+ **Máris emelik a gyufa árát.** A gyufatársaság előre veti az árnyékát: egyelőre a nagykereskedők emelték föl a trafikos számára a gyújtó árát. Azelőtt 80 fillérért kaptak a trafikos száz doboz gyújtót, ezt most 112 fillérré emelték föl a gyárak, illetve a nagykereskedők. Ennél a stájerországnál azonban nem fognak megállani s legközelebb 160 fillérért szállítanak száz doboz gyújtót. Amennyiben a gyújtó-adót behozzák, akkor az két koronával növeli száz dobozként a gyújtó árát, vagyis 80 filléres egységár 3 korona 60 fillérré emelkednék. Érzékeny esapás volna ez a dohánytözsdékre, mert a drágítást nem bírnák a közönségre áthárítani s így elesnének egyik főjövedelmüktől, a gyufaárúsítás hasznától. A trafikosok persze nem nézik tétlenül a drágító akciót, — s mint már megirtuk, — elhatározták, hogy gyújtógyárat létesítenek és a telepengedelmet a pénzügyminisztertől küldöttségileg fogják kérni. Mint értesülünk, a gyárat Selmebányán szándékoznak létesíteni 600.000 korona alaptőkével, melyet kizáróan trafiktulajdonosok jegyeznek. Érdekes, hogy Selmebányán már van egy nagyobb gyufagyár, amelyet csak a múlt hónapban reorganizáltak.

+ **A telefon-díjszabás reformja** ügyében tudvalevőleg egy egyesületközi bizottság alakult, amely magára vállalta, hogy öröködni fog afelett, hogy a kereskedők és iparosok érdekeit ennek a fontos kérdésnek az elintézésénél sérelem ne érje. A bizottság a napokban tartott ülésén foglalkozott újból a postaigazgatóságnak két év előtt közreadott és most átdolgozás alatt álló tervezetével. Nagy meglepetést keltett, hogy yaz energikus ellentállásra fogadkozó bizottság tanácskozásáról olyan komünikét adott ki, amely evidensen a készülő tárgyalás utját akarja egyengetni, ami méltán kétséget támaszthat az iránt, vajjon a bizottság a kellő határozottsággal fogja megvédelmezni azt az álláspontot, amelyet a telefon-díjszabás revíziója ügyében a kereskedők szervezetei az 1911-iki tervezet tárgyalásánál annak idején elfoglaltak. Megerősíti ezeket az aggályokat az, hogy

egy olyan egyesület, amely az említett bizottságban képviselve van s amelynek kiküldöttei a bizottság utolsó ülésén is jelen voltak, az azóta megtartott közgyűlésén hozott határozatával a korlátlan számú hívás követelését teljesen elejtette és belenyugodott abba, hogy 10, esetleg 12.000 évi maximális hívásért a jelenlegi 300 korona legyen fizetendő. — Ajánljuk az itt előadottakat a kereskedelmi és iparkamara figyelmébe. Hiszen a telefon-reform nemcsak a fővárost hanem Fiumét is érinti s talán csak megkövetelhetik a kamara területén telepes kereskedők és iparosok, hogy hivatalos érdekvévesületük ezzel a fontos kérdéssel annak újabb stádiumában is behatóan foglalkozzék. A telefonüzem az államnak valóságos uzsorakamatokat hajt. Ennél fogva a lehető legigazságosabb az a követelés, hogy a fizetett díjakat a közönség legnagyobb részére le kell szállítani és emellett senki részére megdrágítani nem szabad. Nagy szégyenne lenne a magyar közügynek, ha nem volna annyi ereje, hogy ezt a jogos követelését érvényesíteni tudja.

APOLLO SZÍNHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN

Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperial szálló közötti utcában).

Május 16-tól 31-ig

Szenzációs műsor!

Jaques Brown

a legjobb német táncokmikus.

Lónyai Annus

táncosnő

Palme Paula

soubrette

Steidler Franz

kómikus hasbeszélő

Mele Adrien

nemzetközi diseuse

Goltz Giza

orosz táncosnő

Newsky kettős

angol táncakrobaták

Vajda Emma

magyar énekesnő

Orloska Szidi

népdalénekesnő

Walden Grethe

művészi táncok

Szkecs

Előadás után

Kabaré szabad bemenettel.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) fiókot nyitott a Via Goldoniban (a Dubravčić házban). Kifogástalan szép gallér, kezelő ing- függöny- és bluztisztítás klór nélkül. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

A „TENGERPART“ telefon sz. 229.

Weiss M.
Tavaszi
idény.

Uj, üveggel fedett termünkben ki vannak már téve nagy választékban a legujabb női ruhaszövetek

Angol szövetek dupla magasság, méterje	K 2.—
Angol szövetek dupla magasság, modern minták méterje	K 2.70 és 3.30
Voil szingyapju, dupla magasság méterje	K 1.95
Selyem bluzoknak, elegáns minták méterje	K 2.—
Liberty, tiszta selyem, minden színben m.-je	K 2.50
Marquissette, garantált színek méterje	K —.48
Levantine szegéllyel, legujabb minták m.-je	K —.60
Kávészaklet 6 szalvétával	K 3.—
Chiffon fehérneműek jó minőség drbja 10 méter	K 5.40
Bonne Femme tullból, fodorral s rávarrással méterje	K 4.—
Ágy- és asztalkészletek, 2 ágy és 1 asztalterítő	K 9.50
Női harisnyák, sima á jour	K 1.—
Női ingek, kézi himzéssel	K 3.—
Férfi nyakkendők, tiszta selyem	K 1.—
Kötények gazdag választékban	K —.50
Keztyük, bőrutánzat	K —.50
Aljak tiszta selyemből	K 8.50

SZABOTT ÁRAK!

Gazdag választék honi és külföldi uri ruhaszövetekben. Konfekciók, alsóruhák, ingek, nyakkendők, kartónok, vásznak, szőnyegek, linoleum, himzések, csipkék, szallagok és minden kellékeknek való cikk.

Naponta új érkezések.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árák.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb jalmát és házi borok, állandóan friss sőr.

ROSENBERGER B.

és testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

Parfumerie „HEZ“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. Budapest VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye

újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembezőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 kor. 50 fill. (19 darab)
- 1 dr. üvegtégely francia arc- és kézfi-nomító
- 1 db. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely il-latban)
- 1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle fogpor
- 1 db. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmo-sópör
- 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
- 10 db. szekrény- és ruhaillatosító (fran-cia Sachet-lap)

Összesen 19 darab 2 kor. 50 fillért.

Szállítások naponta eszközöl-
tetnek. Szétküldés: biztos posta-
kézbesítés érdekében vagy után-
vét mellett, minek költsége 84
fillér, vagy a pénz előleges be-
küldése ellenében, a mely eset-
ben a 2 korona 50 fillér vétel
árhoz 72 fillér csatolandó. Cso-
magolási költséget nem számí-
tunk. — Tizenhat oldalas illat-
szer és háztartási értesítőnk
kivánatra ingyen és bérmentve
küldjük.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-
Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és
Spanyolország felé.

május 17-én.

Személyszállítás Triesztből New-Yorkba:
az Oceania gőzössel május 17-én, a Martha
Washington májs 24-én, a Kaiser Franz Jo-
seph I. május 31-én.

Személyszállítás Triesztből Quebec és Mont
realba:

a Polonia . . . . . május 31-én
Teher szállítás Triesztből Philadelphiába:
a Maria gőzössel május 12-én, az Emilia
gőzössel május 14-én, az Ida gőz. máj. 25-én
Triesztből Havanna és New-Orleánsba:

a Federica gőzössel . . . . . május 12-én.
Patras, Almeira, Las Palmas, Rio de Ja-
neiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayres-
be az Eugenia szem.-száll. gőzössel május
1-én, az Atlanta szem.-száll. gőzössel május
15-én. Montevideo és Buenos-Ayresbe egy
tehergőzössel május 20 és 30-ika között.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,
Via Molino piccolo 2, szolgál.

33 óceánjáró

FONTOS!

„HEZ“ kölnivíz 1 üveg 50 fill., 3
üveg 1 kor. 30 fill., „HEZ“ kölni-
víz 1/2 liter 3 kor. „HEZ“ kölni-
víz 1 liter 5 kor. 50 fill. „HEZ“ kölni-
víz szappan 1 drb. 60 fill., 3 drb.
1 kor. 60 fill. A minőség elsőrendű
voltaért felelőséget vállalunk.

Küldi: „HEZ“ illatszertár Buda-
pest, VIII. Losonci-utca 13. Nagy ár-
jegyzékünk ingyen és bérmentve.

NEM MESE!

Ha pattanása vagy szeplője a mi
„HEZ“ csoda szappanunktól el nem mu-
lik, úgy pénzt kötelesek vagyunk vissza-
adni. 1 drb. „HEZ“ Csodaszappan 2 kor.
50 fill. 3 drb. „HEZ“ Csodaszappan 7 ko-
rona. Használati utasítás hozzájár. A pénz
előzetes beküldésénél portó 84 fillér.
Diszkrétan küldi: „HEZ“ illatszertár
Budapest, VIII. Losonci utca 13. Nagy ár-
jegyzékünk ingyen és bérmentve.

„Mercur“ kávéház

az indóházzal szemben.

**Egész éjjel nyitva. - Ame-
rikai biliárd. - Figyelmes
kiszolgálás.**

Tulajdonos: ZAGORC FERENC

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

**Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben,
bordírral és fémsarokkal,**

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	K	14.—	„
200x300	K	17.—	„

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

**Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedé-
sére m²-kint Kor. 2.50.**

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk.
Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

**Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek,
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.**

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek,
Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és
dalmát kikötőkből Bécsbe.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (mani-
cur, villanyos arcmasszás (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyuk-
szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és
hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

„Commercio“ kávéház

— Fiume, Piazza del Commercio 4 —

Ujannon berendezve.

Kitünő kávéházi italok -- Éjjel nyitva.
Naponta éjjeli 2 óráig elsőrendű bacsikai tambu-
rás hangverseny.

Legfinomabb

elszakíthatatlan. francia „Mimi“
férfi gummi-óvszer 1 tucat 2 ko-
rona 50 fill., 2 tucat 4 korona 50
fill., 3 tucat 6 korona. Porto 30 fil.
„HEZ“, Budapest, VIII. Losonci-
utca 13. Diszkrét szétküldés.

! 500 koronát !

fizetek Önnek. ha az én gyökér-
irtó „Ria“ kenőcsöm tyukszemét,
bibircsét és szarubőrét 3 napon
belül fájdalom nélkül el nem tűn-
tetli. Egy tégely ára jótálló levél
kíséretében 1 Kor.

Komény, Kassa 1 postafiók 12/940.

MERCEDES

Az autók királya!

-= Bárdi r. t. =-

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: GYÖR.

**LIDO-VENEZIA
CASA VENIER**

a „Hungaria“ szálló mögött.
Szép tiszta butorozott szobák jutá-
nyos áron 1 percnyre a najó-
állomástól és a nagy fürdőintézetből.
Villanyos világítás.

Figyelem!

„HEZ“ arckréme 80 fillér.
„HEZ“ arcszappan 80 fillér.
„HEZ“ arcpoudér 80 fillér.
3 drb. bármelyikből egyszerre ren-
delve- a pénz előzetes beküldésé-
nél bérmentve. Diszkrétan küldi:
„HEZ“ illatszertár Budapest VIII.
Losonci-utca 13. Nagy árjegyzé-
künk ingyen és bérmentve.